

Elemi függvények

függvény fogalma, jelölések

értelmezési tartomány
értékkészlet
képhalmaz
függvény megadása
függvények egyenlősége
műveletek függvényekkel
összetett függvény
inverz függvény
függvény grafikonja

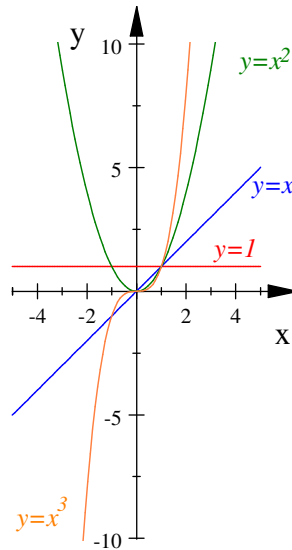
függvények nevezetes tulajdonságai

korlátos
monoton
paritás (páros, páratlan)
periodikus
függvény zérushelye
minimum
maximum
konvex
konkáv
inflexiós pont
függvény határértéke
folytonos
differenciálható
integrálható

elemi függvények

1. Racionális egészfüggvények (polinomfüggvények)

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = a_0x^n + a_1x^{n-1} + \dots + a_n; \quad n \in \mathbb{N}, \quad \forall a_i \in \mathbb{R}$$

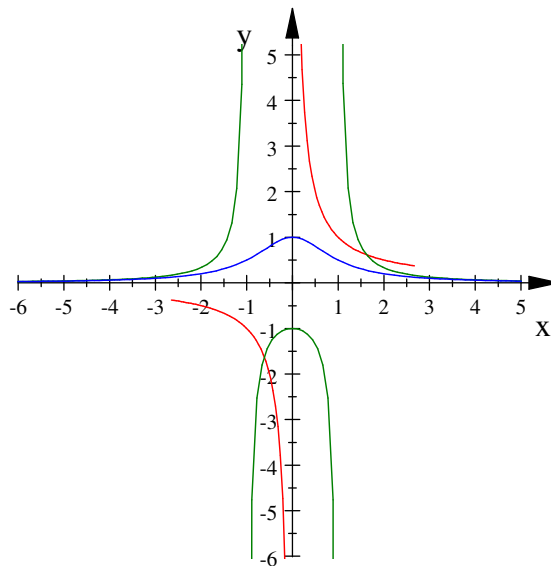

Példák racionális egészfüggvényekre

2. Racionális törtfüggvények

$$f: \mathbb{R} \setminus H \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = \frac{a_0x^n + a_1x^{n-1} + \dots + a_n}{b_0x^m + b_1x^{m-1} + \dots + b_m}; \quad n, m \in \mathbb{N}, \quad \forall a_i, b_i \in \mathbb{R},$$

$$\text{ahol } H = \{x \mid x \in \mathbb{R}, b_0x^m + b_1x^{m-1} + \dots + b_m = 0\}$$

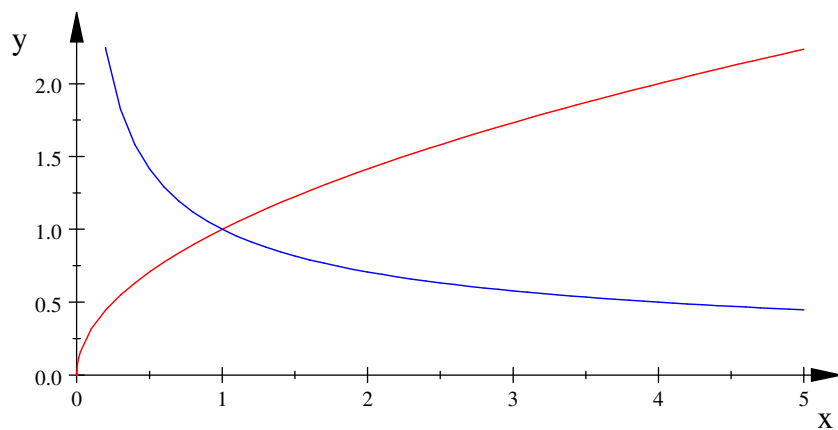

Példák racionális törtfüggvényekre

$$y = \frac{1}{x}; \quad y = \frac{1}{x^2 - 1}; \quad y = \frac{1}{x^2 + 1}$$

3. Hatványfüggvények

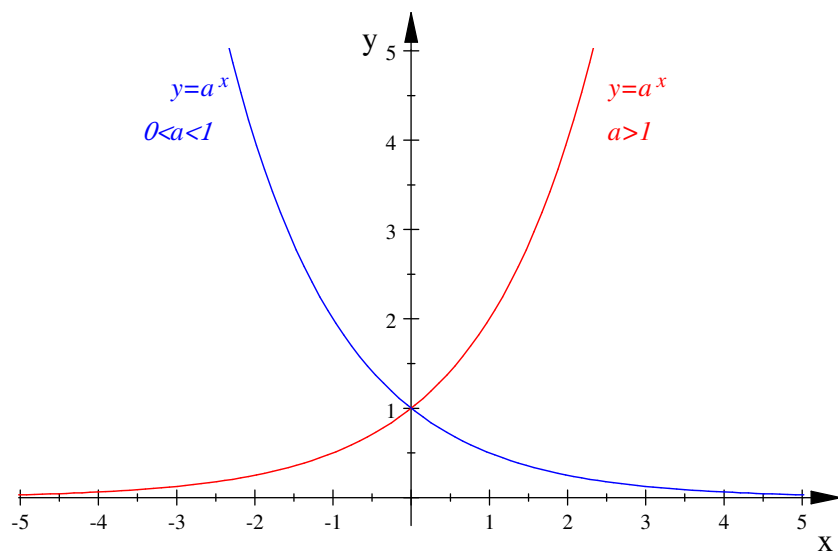
$$f: \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = x^\alpha; \quad \alpha \in \mathbb{R}$$

$$y = \sqrt{x} \text{ és } y = \frac{1}{\sqrt{x}}$$

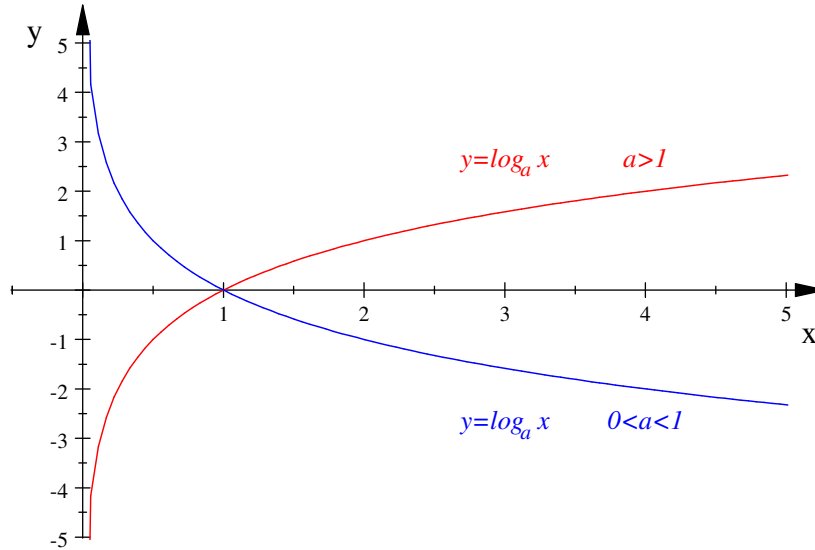
4. Exponenciális függvények

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = a^x; \quad a > 0, a \neq 1$$

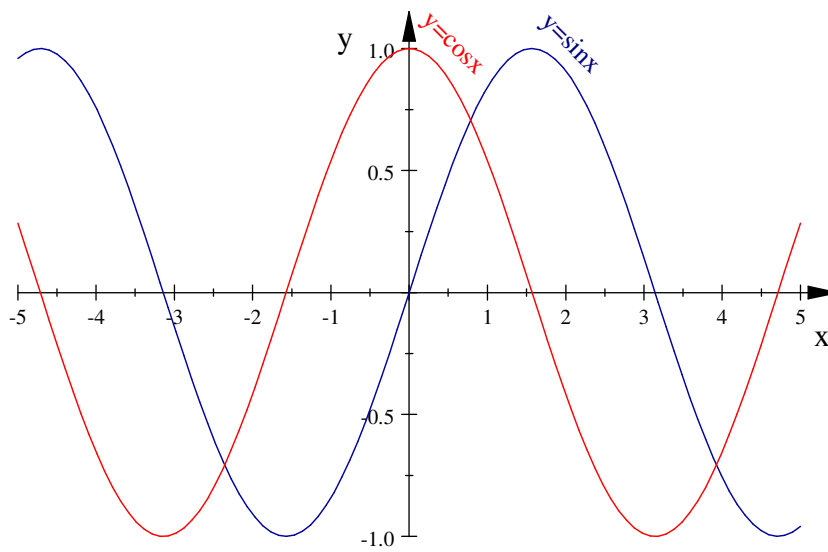

5. Logaritmusfüggvények

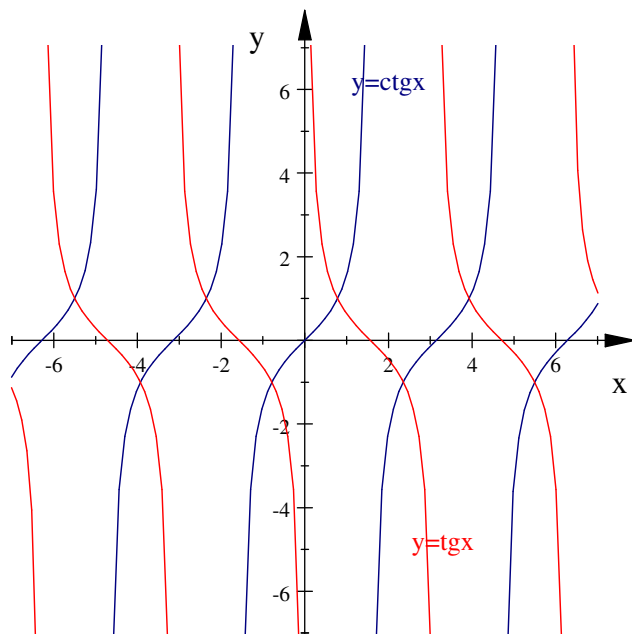
$$f: (0; \infty) \rightarrow \mathbb{R}; f(x) = \log_a x; a > 0, a \neq 1$$

6. Trigonometrikus függvények

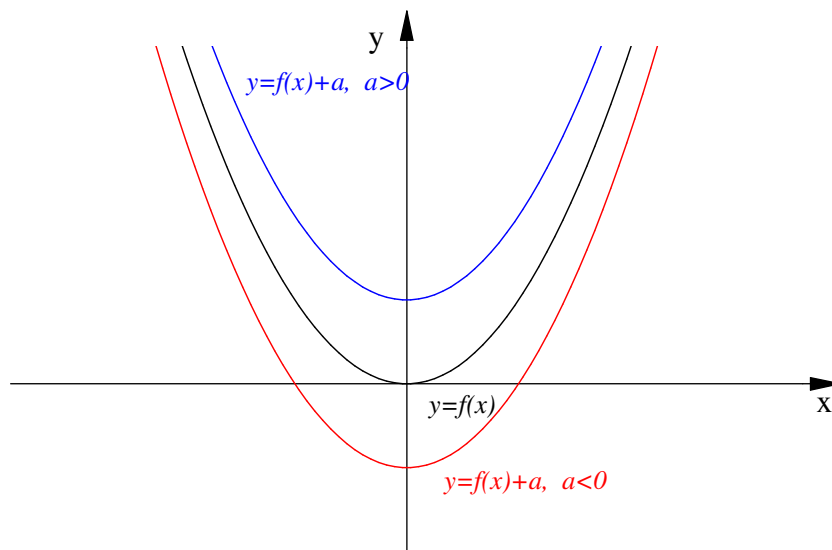
$$y = \sin x \text{ és } y = \cos x$$

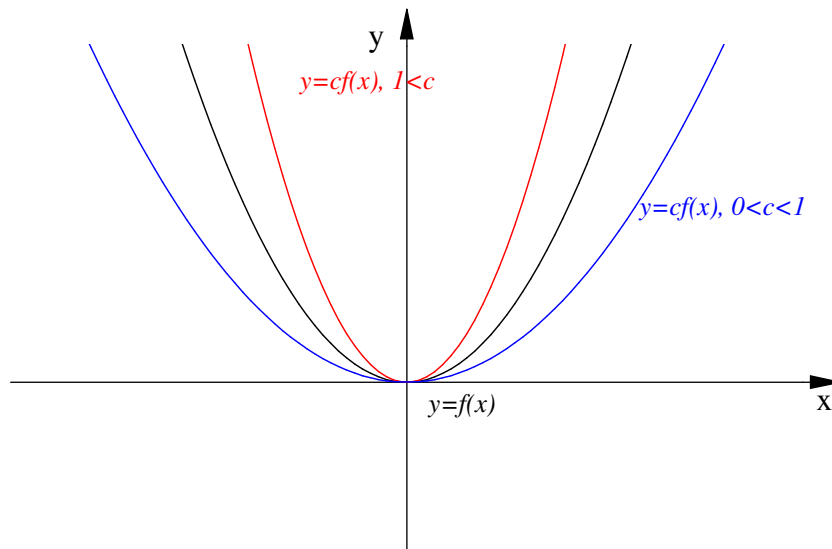
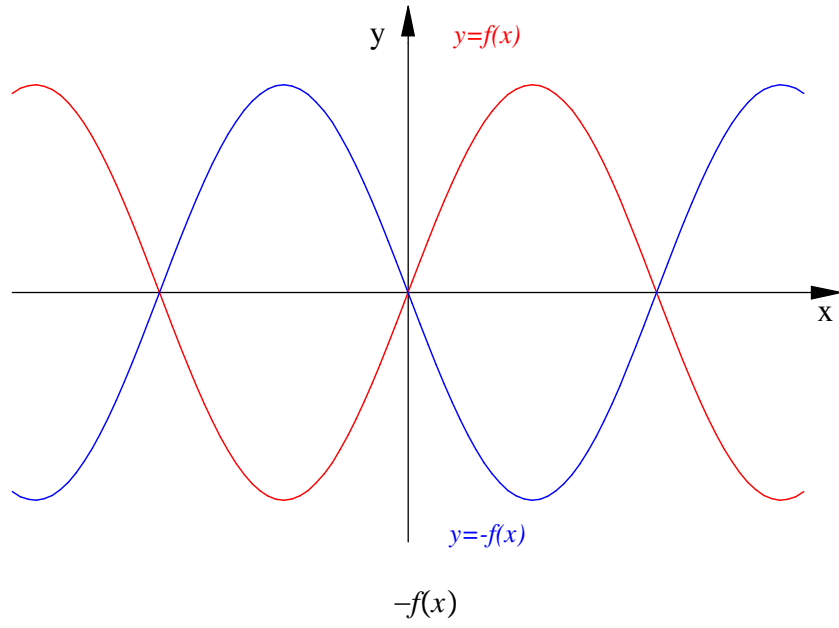
$y = \operatorname{tg}x$ és $y = \operatorname{ctg}x$

függvények ábrázolása függvény-transzformáció segítségével

I. A függvényérték transzformációja

$f(x) + a$

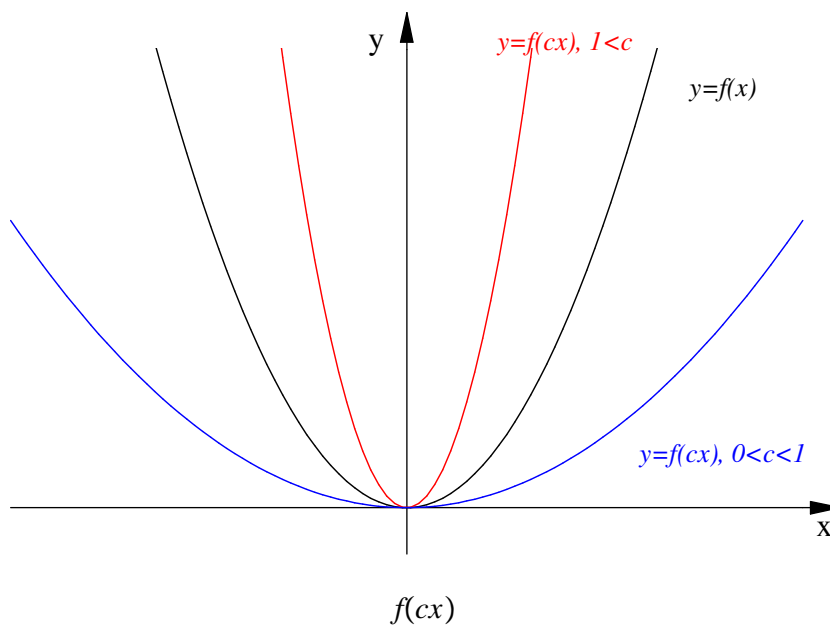
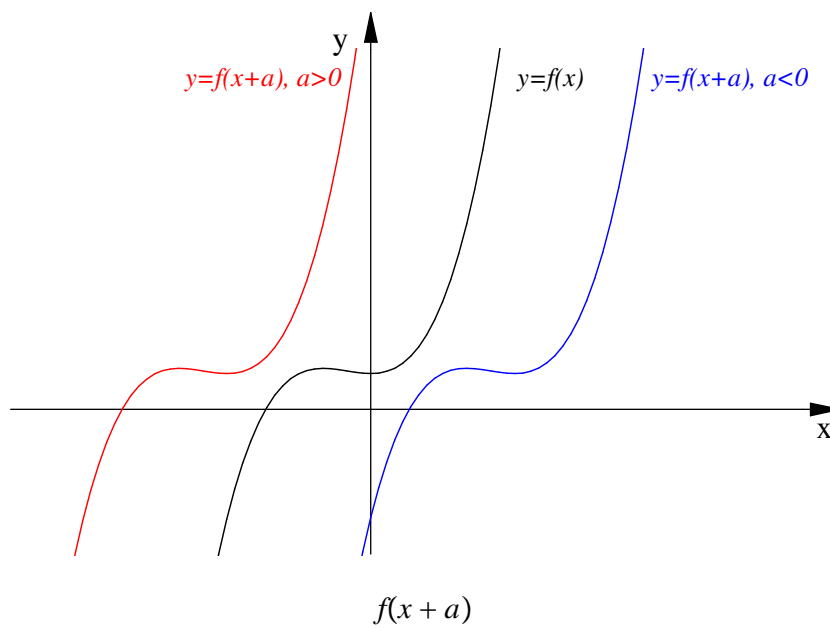

$$cf(x); 0 < c$$

$$cf(x) + a$$

1. $f(x)$
2. $cf(x)$
3. $cf(x) + a$

II. A változó transzformációja

Feladatok

1. Ábrázolja a

$$[-1; 7] \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = x^2 - 6x + 5$$

függvényt! Állapítsa meg a függvény értékkészletét! Mely x értékekre lesz

a. pozitív

b. negatív

c. nulla

a függvény értéke?

2. Ábrázolja a

$$[-3; 3] \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = ||x| - 1| - 2|$$

függvényt! Állapítsa meg a függvény értékkészletét!

3. Ábrázolja a

$$[-5; 4] \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = |x + 2| + |x - 1|$$

függvényt! Állapítsa meg a függvény értékkészletét!

4. Mely valós számokra értelmezhető az

a. $\frac{\sqrt{1-x^2}}{1-x^2}$

b. $\lg(x^2 - x + 6) + \lg(4 - x^2)$

c. $\sqrt{\operatorname{tg}x + \operatorname{ctg}x}$

d. $\frac{(x-3) \cdot 2^x}{x-3}$

5. Mit állíthatunk a következő függvények korlátosságáról?

a. $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = x^2 + 1$

b. $[-1; 7] \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = x^2 + 1$

c. $\mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = 2 + \lg x$

d. $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = 2 \sin x + 3 \cos x$

6. Mit állíthatunk a következő függvények monotonitásáról?

a. $(-\infty; -1) \rightarrow \mathbb{R}, \quad f(x) = \frac{x-1}{x+1}$

b. $(-1; \infty) \rightarrow \mathbb{R}, \quad f(x) = \frac{x-1}{x+1}$

c. $[0; 2\pi] \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \cos x$

d. $[-1; 1] \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = |x|$

7. Lehet-e egy páros függvény értelmezési tartománya a $[-1; 2]$ intervallum?

8. Lehet-e egy páros függvény értékkészlete a $[-1; 2]$ intervallum?

9. Lehet-e egy páratlan függvény értelmezési tartománya a $[-2; 3]$ intervallum?

10. Lehet-e egy páratlan függvény értékkészlete a $[-2; 3]$ intervallum?

11. Igazak-e az alábbi állítások?

a. Egy korlátos függvénynek mindig van maximuma.

b. Ha egy függvénynek van maximuma, akkor az korlátos.

c. Van olyan függvény, amelyik monoton növekedő és monoton csökkenő az $[a; b]$ intervallumon.

d. Van olyan függvény, amelyik szigorúan monoton növekedő és szigorúan monoton csökkenő az $[a; b]$ intervallumon.

e. Egy, a teljes számegyenesen értelmezett periódikus függvénynek lehet végecsok zérus helye.

12. Ábrázoljuk és jellemezzük az alábbi függvényeket!

a. $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = \sqrt{x^2 + 2x + 1}$

b. $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = |2 \cos x - 1|$

c. $\mathbb{R} \setminus \{0\} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = \frac{|x-1|}{x}$

13. Ábrázoljuk függvénytranszformáció segítségével az alábbi függvényeket!

a. $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = \{x + 1\} + 1$

b. $[-\frac{1}{3}; \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \sqrt{2x + 1}$

c. $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x) = 2 \sin \frac{x}{2} + 1$

d. $\mathbb{R} \setminus \{-1\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x-1}{x+1}$